

**NACIONALINIS MUZIEJUS
LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS VALDOVŲ RŪMAI**

2014 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2015-02-13

Vilnius

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

2014 m. muziejus ketino įgyvendinti tris veiklos prioritetus.

Užtikrinti kokybišką ir patrauklų lankytojų aptarnavimą. Dalis ekspozicijų medžiagos buvo adaptuota informacinėms sistemoms. Kitos medžiagos dalies adaptuoti nespėta dėl objektyvių priežasčių: neplanuotai daug laiko ir žmogiškųjų išteklių pareikalavo archeologinių radinių perkėlimas į kitas patalpas, metų pabaigoje muziejaus specialistai vykdė ir koordinavo archeologinius tyrinėjimus Valdovų rūmų rytų korpusė.

Parengtos 4 naujos teminės ekskursijos: „Gijomis išausta istorija“, „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės dvaro prabanga“, „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų kolekcijos gobelenai“, „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės moterys valdovės“.

Kaupa medžiaga ir moksleiviams rengtos tik tokios edukacinės programos, kurios atitinka Bendrąsias ugdymo programas. Vietoj planuotų 5, sukurti 8 nauji edukaciniai užsiėmimai: „Dvaras ir miestas“, „Vilniaus legenda“, „Vilniaus pilys šiandien“, „Nuo idėjos ir siūlo iki gobeleno“, „Gobeleno kodas“, „Gamtos pasaka gobelenuose“, „Siūlai, siūlai, susivykkit...“, „Istorinė mozaika – pažink asmenybes“.

Edukacinė veikla orientuota ir į socialiai pažeidžiamas visuomenės grupes: edukaciniuose užsiėmimuose apsilankė 483 neįgalūs vaikai, 334 neįgalūs suaugusieji, 330 vaikų globos namų auklėtinių, 35 dienos centrų vaikai; būsimiems pirmokams iš gausių šeimų suorganizuotas edukacinis renginys. 4 mėnesius nuolatiniėje ekspozicijoje buvo sudaryta galimybė susipažinti su edukacinės programos „Renesansas Lietuvoje: prisiliesk, išgirk ir pajausk“ edukacine ekspozicija, pritaikyta akliesiems ir silpnaregiams, kurią sudaro koklių ir jų matricų rekonstrukcijos, video medžiaga, aprašymai Brailio raštu, iškilūs jutiminiai piešiniai, kitos edukacinės priemonės.

Inicijuota ir koordinuota tikslinė kultūros renginių programa, skirta Valstybės dienai paminėti: 2496 žmonės nemokamai aplankė muziejų, dalyvavo muziejaus specialistų vestose ekskursijose ir / ar edukaciniuose užsiėmimuose.

Formuotos grupės iš pavienių asmenų, kurioms vestos ekskursijos savaitgaliais nustatytu laiku. Renginiai, integruotomis pažintinėmis-kultūrinėmis programomis, specialiomis akcijomis užtikrintas lankytojų srauto palaikymas, plėsta auditorija. Iš viso surengtas 171 renginys.

Planuota sulaukti 215 000 lankytojų (techninė klaida 2014–2016 strateginiame veiklos plane – „50 000“ lankytojų). Priimta muziejuje – 246 127.

Gausinti rinkinius, rengti naujas ekspozicijas ir parodas. Vietoj planuotų nupirkti ir gražinti į Lietuvą 4 lituanistinių XVI–XVIII a. vertybių, įsigyta 10 vertybių, kurios sudaro vientisą ir nedalomą, istoriškai susiklosčiusį kompleksą, turintį lituanistinę vertę. Įsigytos vertybės du mėnesius eksponuotos muziejaus ekspozicijoje specialioje parodoje, kurią aplankė daugiau nei 40 000 lankytojų. Muziejus ar muziejus kartu su partneriais surengė 12 parodų vietoj planuotų 2: „Europos Viduramžių ir Renesanso gobelenai. Gijomis išausta istorija“ (tarptautinė), „Euro paroda“ (tarptautinė), „Maltos ordino apdovanojimas“ (tarptautinė), „Žalgiris. 1410 m. liepos 15-osios rytas“ (nacionalinė), „Vytautas Didysis su Ona ir kiti Europos valdovai XVI a. pradžios akvarelėse“ (nacionalinė), „Kaip tai atsitiko Didžiajame mūšyje... Žalgirio atodangos“ (stendinė) (Klaipėdoje, Medininkuose, Rietave), „Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmai ir jų atkūrimas“ (stendinė lietuvių, anglų, rusų kalbomis) (Kaune, Pernu, Biržuose, Narvoje).

Parengtas patikslintas rūmų B dalies I–III maršrutų ekspozicijų planas: neįrengtoje rūmų dalyje suplanuotas vitrinų ir stendų išdėstymas, įvykdyta pirminė archeologinių radinių atranka,

sudaryti restauruotinių ir konservuotinių radinių prioritetiniai sąrašai, parengti stendų ir etiketinės informacijos tekstų projektai, patikslintos interjero vertybių išdėstymo schemos, atnaujintas reikalingų įsigyti eksponatų sąrašas, pateikti pasiūlymai projektuotojams dėl atkuriamų ekspozicinių erdvių architektūrinio sprendimo.

Parengta ir kelis kartus pristatyta Edukacijos, mokslinių tyrimų ir atvirų saugyklų centro projektinė medžiaga, bet kultūros paveldo investicinis projektas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijoje nebuvo atrinktas finansuoti.

Populiarinti muziejų, jo rinkinius, ekspozicijas ir veiklą. Berlyne, Drezdene, Liubline, Varšuvoje, Bolonijoje pristatytas Valdovų rūmų atkūrimo projektas bei / ar muziejus ir jo veikla, rinkiniai, ekspozicijos. Tarptautinėse mokslinėse konferencijose Lietuvoje, Latvijoje, Lenkijoje, Ispanijoje, Švedijoje perskaityta apie 20 mokslinių pranešimų. Buvo paskelbta 12 darbuotojų parengtų mokslinių straipsnių.

Išleisti 5 leidiniai: tarptautinės parodos katalogas „Europos Viduramžių ir Renesanso gobelenai. Gijomis išauta istorija“, tarptautinės parodos albumas „Europos Viduramžių ir Renesanso gobelenai. Gijomis išauta istorija“, tarptautinės mokslinės konferencijos medžiaga „Lietuva–Lenkija–Švedija: Europos dinastinės jungtys ir istoriniai kultūriniai ryšiai“, studija „Ioannes Breutelt nos fecit“, studija „Senoji Lietuva. Istorijos aktualijos“.

Negavus prašyto dalinio finansavimo, atidėtas Valdovų rūmų atkūrimą ir muziejų audiovizualinėmis priemonėmis reprezentuojančio projekto (filmo) sukūrimas.

Nuosekliai ir periodiškai viešinta muziejaus veikla: svarbiausi renginiai tiesiogiai transliuoti per nacionalinį transliuotoją – LRT televiziją, išplatinti 57 pranešimai žiniasklaidai, surengtos 5 spaudos konferencijos, inicijuota per 20 radijo ir per 40 televizijos laidų bei reportažų, inicijuota daugiau kaip 250 straipsnių, jų parengimui teikta išsami informacija ir istorinė medžiaga, surengta ar dalyvauta rengiant 10 kultūros renginių viešinimo integruotų kampanijų.

Į Muziejaus kultūrinę ir mokslinę veiklą sėkmingai įsitraukė 31 savanoris, 36 studentai-praktikantai (iš jų 28 atliko 2 mėnesių trukmės archeologinę praktiką, atvyko praktikantų ir iš užsienio šalių), 1 stažuotojas-pedagogas.

Žmonių susidomėjimą muziejaus vykdyta veikla atskleidžia išaugęs priimtų lankytojų skaičius.

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Strateginis tikslas – Nacionalinių kultūros vertybių išsaugojimas, jų pristatymas visoms visuomenės grupėms Lietuvoje ir užsienyje. Šiam strateginiam tikslui įgyvendinti vykdyta viena programa „Vertybių kaupimas, saugojimas, tyrimas ir populiarinimas“.

Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas	2014 metų efekto vertinimo kriterijaus reikšmė		Nepasiektų arba viršytų efekto vertinimo kriterijų reikšmių priežastys
		Planuota	Įvykdyta	
E-01-03	Vertybių, jų saugojimo sąlygų ir pristatymo lankytojams pokytis (procentais)	1	23,3	Efekto kriterijus viršytas įtraukus į apskaitą daugiau archeologinių radinių ir sulaukus daugiau lankytojų nei planuota.

Prisidedant prie 2014 m. Lietuvos Respublikos kultūros ministro veiklos prioriteto „kultūros prieinamumo visoms visuomenės grupėms didinimas“ įgyvendinimo, nustatytos nuolaidos Lietuvos kariuomenėje tarnaujantiems profesinės karo tarnybos kariams ir kariams savanoriams, policijos pareigūnams. Įprastai taikytos nuolaidos neįgaliesiems, vaikų globos namų auklėtiniams, moksleiviams, studentams, senjorams, šeimoms, nukentėjusiems nuo karinių veiksnių Ukrainoje.

360 neįgaliųjų šventė tarptautinę neįgaliųjų žmonių dieną apsilankydami Valdovų rūmuose. Daugiau nei 12 000 žmonių išnaudojo galimybę aplankyti Muziejaus ekspozicijas nemokamai Muziejų naktį, Kultūros naktį, Valstybės dieną ir per kitas specialias akcijas. Muziejus inicijavo ir organizavo 36 nemokamus kultūros renginius visuomenei, kartu su kitomis institucijomis muziejus pakvietė Valdovų rūmuose nemokamai apsilankyti 14-oje kultūros renginių.

Prisidedant prie 2014 m. Lietuvos Respublikos kultūros ministro veiklos prioriteto „kultūros paveldo apsaugos efektyvumo didinimas ir kultūros paveldo aktualizavimas“ įgyvendinimo, parengta Edukacijos, mokslinių tyrimų ir atvirų saugyklų centro projektinė medžiaga, bet kultūros paveldo investicinis projektas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijoje nebuvo atrinktas finansuoti.

Prisidedant prie 2014 m. Lietuvos Respublikos kultūros ministro veiklos prioriteto „kultūros paslaugų skaitmeninėje aplinkoje plėtra“ įgyvendinimo, sukurtos 4 virtualios parodos ir sudaryta galimybė Valdovų rūmų muziejų aplankyti virtualiai Google galerijoje. Daugiau nei 5 kartus išaugo unikalių interneto svetainės lankytojų skaičius, interneto svetainės lankomumas nesumažėjo. Muziejaus svarbiausių renginių, tiesiogiai transliuotų per nacionalinę transliuotoją – LRT televiziją, įrašus galima peržiūrėti LRT mediatekoje.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės			Nepasiektų arba viršytų vertinimo kriterijų reikšmių priežastys (netinkamas planavimas, per ilgas derinimas, nepakankami administraciniai gebėjimai ir kita).
		metinis planas	įvykdyta	įvykdymo procentas	
1 tikslas. Kaupti, saugoti, tirti ir pristatyti visuomenei nacionalines kultūros, meno, istorijos ir archeologijos vertybes.					
R-01-01-01-01	Vertybių rinkinių pokytis (proc.)	24	31,2	105,8	Planuota kriterijaus reikšmė viršyta, nes dėl nepilnai parengtų archeologinių tyrimų ataskaitų radinių sąrašų sunku tiksliai iš anksto apskaičiuoti numatomų perimti archeologinių radinių skaičių. Esant gausiesiems radinių kiekiams ir stengiantis, kad vienu tyrimų metų medžiaga būtų perimta neskaidant vientiso komplekso, parengiamieji perėmimo darbai pradami prieš metus. Tai taip pat sudaro sąlygas viršyti planuotus kriterijus.
1 tikslo 1 uždavinys		GAUSINTI VERTYBIŲ RINKINIUS			
P-01-01-01-01-01	Įsigytų vertybių skaičius (vnt.)	4	10	250	Planuota kriterijaus reikšmė viršyta, nes nupirkta viena neskaidoma dešimties eksponatų kolekcija.

P-01-01-01-01-02	Konservuotų ir restauruotų vertybių skaičius (vnt.)	1000	1065	106,5	
	1 tikslo 3 uždavinys TYRINĖTI IR PRISTATYTI VISUOMENEI VERTYBES				
P-01-01-01-03-01	Išleistų leidinių skaičius (vnt.)	5	5	100	
P-01-01-01-03-02	Surengtų parodų skaičius (vnt.)	2	12	600	Muziejus neturi parodų centro, tad planuotas minimalus parodų skaičius. Surengtos muziejaus ar kartu su partneriais inicijuotos bendros parodos, išnaudojant Lankytojų vestibulį ar integravus parodas į nuolatinės ekspozicijas.
P-01-01-01-03-03	Valdovų rūmų lankytojų skaičius (tūkst. žm.)	50 215	246	492 114,5	Techninė klaida. 2014 metų metiniame veiklos plane planuotas lankytojų skaičius – 215000, tad įvykdymas 114,5 %. Didesnį nei planuota lankytojų skaičių nulėmė tolygiai muziejaus darbuotojų vykdyta patraukli, turininga ir įvairi kultūrinė veikla, tai, kad muziejus, jo parodos, vykdyti renginiai buvo originalūs ir įdomūs visuomenei, prieinama muziejaus lankymo kaina, pasiūlytos naujos paslaugos lankytojams, rengti nauji edukaciniai projektai, plėtotas svetingųjų savaitgalių („Šeštadienis muziejuje“) modelis.
2 tikslas. Patraukliomis ir didžiausią švietėjišką efektą garantuojančiomis formomis teikti kokybiškas paslaugas visuomenei.					
R-01-01-02-01	Edukacinių užsiėmimų ir edukacinių renginių lankytojų pokytis (proc.)	12	73,7	614,2	Geresnius nei planuota rezultatus padėjo pasiekti atviri edukaciniai užsiėmimai, rengiami savaitgaliais ar istorinių datų progomis, didelio susidomėjimo sulaukė edukaciniai koncertai, į veiklą buvo įtraukti samdomi edukatoriai.
R-01-01-02-02	Kultūros ir kitų renginių lankytojų	-27	69,8	232,6	Planuotas lankytojų mažėjimas, nes planuotas renginių kiekio mažėjimas. Renginių lankytojų

	pokytis, (proc.)				gausėjimui įtakos turėjo surengti stambaus masto renginiai, kuriuos inicijavo, koordinavo ir rengė muziejus Valdovų rūmų kieme, prieigose ar Katedros aikštėje, susilaukę didelio lankytojų dėmesio ir išplėtę lankytojų auditoriją. Pasiūlyta gausi įvairovė kultūros renginių su visos dienos integruota programa ir įvairia pažintine veikla, kuri pritraukdavo daugiau nei tikėtasi lankytojų.
	2 tikslo 3 uždavinys GERINTI KULTŪRINIŲ RENGINIŲ IR EDUKACINIŲ PROGRAMŲ ĮVAIROVĘ BEI KOKYBĘ				
P-01-01-02-03-01	Kultūrinių ir kitų renginių skaičius (vnt.)	40	119	297,5	Planuotas renginių skaičiaus mažėjimas, nes manyta, jog, pasibaigus Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai, renginių kiekis turėtų sumažėti. Euro parodos ir tarptautinės gobelenų parodos aktualinimas jau tradiciniais tapusiais kultūros renginių kompleksiniais ciklais nulėmė tai, kad buvo surengta gerokai daugiau renginių, negu planuota. Nepakankamai įvertintas naujo objekto patrauklumo ir naujumo muzikos paveldą aktualinančioms institucijoms, kultūros renginių operatoriams bei kitiems subjektams, aspektas.
P-01-01-02-03-02	Sudarytų naujų edukacinių programų (temų) skaičius (vnt.)	5	8	160	Surengus gausiai lankytą tarptautinę parodą, parengta daugiau nei planuota edukacinių užsiėmimų gobelenų tematika.

PROGRAMOS ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso asignavimų programai (1+2)	8002,5	7846,6	98,1
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	8002,5	7846,6	98,1
iš jo:			
1.1. bendrojo finansavimo lėšos	6499,0	6499,0	100
1.2. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos			
1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos	1503,5	1347,6	89,6
2. Kiti šaltiniai (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)			

PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAI

Planuojami artimiausio laikotarpio prioritetai – populiarinti Muziejų ir jo rinkinius, pritraukiant lankytojų, gerinti eksponatų saugojimo sąlygas ir didinti paveldo prieinamumą.
